

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน
โรงเรียนหนองทุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

**AN ACTION RESEARCH TO DEVELOPEMENT TEACHERS'
POTENTIAL IN CONDUCTING CLASSROOM ACTION RESEARCH
OF NONGTHUMWITTAYA SCHOOL UNDER THE OFFICE OF NONG
KHAI EDUCATIONAL SERVICE AREA 3**

ผู้วิจัย : นิภาภรณ์ จันทร์ธนู

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีความมุ่ง
หมายการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้น
เรียน 2) ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) ศึกษาผลของ
การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน
กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบนิเทศภายใน แบบตรวจผลงาน การวิเคราะห์
ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิค
การตรวจสอบแบบสามเส้า และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน มีความ
จำเป็นที่ต้องดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจใน
การทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอ ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการวิจัยให้ครบตาม
ขั้นตอน ตลอดจนไม่สามารถวิเคราะห์ ถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนได้ 2) การ
ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้แนวทางใน
การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัย
ในชั้นเรียนและการนิเทศการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพ
ครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ก่อนเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครูมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 10.40 จากคะแนนเต็ม 20
คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.00 แต่หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครูมีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ย 16.10 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิด
เป็นร้อยละ 80.50 และครูมีผลงานวิจัยในชั้นเรียน คนละ 1 เรื่อง

บทนำ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24(5) ระบุว่า “ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนและแหล่ง วิทยาการประเภทต่างๆ” มาตรา 30 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 : 16) ดังนั้นจึงจำเป็นที่บุคลากรจะต้องมีการพัฒนาตนเองใน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2544 : 7) อีกประการหนึ่ง หัวใจสำคัญของ การศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ครู (สุวิมล ว่องวาณิช. 2544 : 1) นอกจากนี้แล้วยังมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรา 33 ระบุว่า “ครูต้องมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน ซึ่งตัวชี้วัดหนึ่งที่สำคัญ คือ ครูมีความสามารถในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 29) นับว่าการวิจัยในชั้น เรียนนั้นเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครู แต่ครู ผู้สอนมี ความรู้สึว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อน ทำไม่ได้ ซึ่งโดยความเป็นจริง ครูมีความใกล้ชิด กับนักเรียน รู้และเข้าใจปัญหาการเรียนการสอน มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับ นักเรียน การพยายามปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นนั้น คือ การทำ วิจัยในชั้นเรียนไปแล้วโดยไม่รู้ตัว (ชาติรี เกิดธรรม. 2545 : 13) ดังนั้นเมื่อครูผู้สอนทำการสอน ในชั้นเรียนของตนแล้ว พบปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งก็สามารถใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ซึ่งครูต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อช่วยให้ มองเห็นภาพของการเรียนการสอนกว้างๆ และชัดเจนมากยิ่งขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงถือว่าเป็น กระบวนการวิจัยอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนอย่างรอบด้านและครอบคลุมกับ ปัญหาที่แท้จริง จากการศึกษาข้อบังคับให้ครูนำเอาการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งของการ จัดการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่เริ่มอยากใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน แต่ ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นอย่างไร และทำได้อย่างไร ครูมีภาพลักษณ์ของการทำวิจัยว่าเป็นเรื่องที่ยาก ทำ

ไม่ได้ เป็นงานวิชาการที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะ ทำให้วิตกกังวลสูง ไม่มั่นใจว่าจะทำได้ จนทำให้เกิดความเครียด (สุวิมล ว่องวาณิช. 2545 : 9)

ซึ่งจากสภาพดังกล่าวนี้ ทำให้ครูผู้สอนสรุปว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีความสลับซับซ้อน ทำแล้วจะได้อะไร มีผลอย่างไรต่อนักเรียนและตนเอง จากการสอบถามครูผู้สอนส่วนใหญ่แล้วพบว่า ครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอ ไม่สามารถมองกระบวนการที่ควรดำเนินการได้ ไม่สามารถวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังขาดการส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ก็เช่นเดียวกัน ยังมีการดำเนินการไม่เต็มที่เท่าที่ควร ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน คิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก แต่ครูผู้สอนก็มีความสนใจและมีความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วย

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ทันที่ ทั้งครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของตนเองได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนให้ในห้องเรียนที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) เพื่อใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และ 3) เพื่อศึกษาผลของการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ของโรงเรียนหนองทุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการดังนี้ 1) ดำเนินการประชุมเพื่อจัดทำโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ศึกษาข้อมูลโดยทั่วไปเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ของการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เช่น ร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนา ร่วมกันคิด วางแผนจัดทำโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน สืบค้นและจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งด้านอาคารสถานที่สำหรับ

การพัฒนาด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ด้านวัตถุประสงค์อุปกรณให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Action) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) เตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย 2) มอบหมายภาระหน้าที่ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามหน้าที่ที่ได้แต่งตั้ง และสร้างความเข้าใจร่วมกันในการทำงานครั้งนี้ 3) ลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองทุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามแผนงานและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ดังนี้ 4) ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองทุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 5) ดำเนินการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และกำหนดแผน แนวทางในการดำเนินกรวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน 6) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยลงมือทำการวิจัยในชั้นเรียนตามหัวข้อที่ตนเองสนใจ ตามแผนงานและระยะเวลาที่กำหนดไว้ 7) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการนิเทศให้ความช่วยเหลือแก่ครูที่สมัครใจเข้ารับการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการประชุมร่วมกัน การนิเทศรายบุคคล มีการกระตุ้นการทำงาน และมีการเสริมแรง เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งให้กำลังใจ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ ในการทำงาน 8) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำผลงานที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยช่วยกันอ่านให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามแผนงานและระยะเวลาที่กำหนดไว้ 9) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันประชุม เพื่อสรุปผลการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองทุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยร่วมกันประเมินผลการทำงาน ร่วมกันสะท้อนผลการทำงานหลังจากที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้น ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันหาข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observation) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนตามแผนที่วางไว้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการประชุม การจดบันทึก และการบันทึกภาพ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

2) รวบรวมข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกการประชุม การบันทึกภาพ จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

โรงเรียนหนองพุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มาจัดให้เป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปสะท้อนผลการทำงานในขั้นตอนสะท้อนผล

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นการสังเกต มาทำความเข้าใจร่วมกัน โดยนำข้อมูล มาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยของการทำงาน สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น กลุ่มผู้ร่วม วิจัยร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ถึงผลการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ 2) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันหาข้อสรุปแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ปรับปรุงจุดด้อยที่เกิดขึ้น และส่งเสริมในส่วนที่เป็นจุดเด่นของการดำเนินงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้น เรียนโรงเรียนหนองพุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ครั้งนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพครูด้านการทำวิจัย ในชั้นเรียนพบว่า การพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่จะต้อง ดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยใน ชั้นเรียนอย่างเพียงพอ ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการวิจัยให้ครบตามขั้นตอน ตลอดจนไม่สามารถวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนได้ แต่ครูก็มีความสนใจและ ต้องการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งเห็นว่าโครงการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นโครงการ ที่ดีมีประโยชน์ต่อตนเองและผู้เรียน

2. การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยใน ชั้นเรียนพบว่า การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ และใช้เป็นแนวทางการ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบ

3. ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 10.40 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.00 แต่หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 16.10 จาก คะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.50 และครูมีผลงานวิจัยในชั้นเรียน คนละ 1 เรื่อง

เอกสารอ้างอิง

กอบกุล จงกลณี. แนวทางการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.

ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.

กาญจนา วัฒนายุ. การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สถาบัน
พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

คณะกรรมการวิจัย. การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การ
ศาสนา, 2544.

ชาติรี สำราญ. วิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้เริ่มต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสตรีศึกษา
วงศ์, 2544.

ชาติรี เกิดธรรม. ออกมาทำวิจัยในชั้นเรียนแต่เขียนไม่เป็น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เลียง
เฮียง, 2545.

ฐานิตา ภูจันทา. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านตากิม
อำเภอคงจังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

ณรงค์ คุ่มภัยเพื่อน. การพัฒนาครูด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนดูนสาต
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลข :
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2550.